

مرحوم شاپیر سیکریچ

ایرانشناس یوگسلاوی

بعد از وفات تربت ما در زمین مجوی درسینه‌های مردم عارف مزاراست
مولانا

در تاریخ ۲۲ سپتامبر ۱۹۶۶ بعد از کسالت کوتاه ولی خطرناک آقای
پرفسور شاپیر سیکریچ استاد دانشگاه ساریو بدرود حیات گفت . پس از
اجرای مراسم مذهبی و خواندن نماز جنازه در زادگاهش اوگلاواک نزدیک
شهر ساریو در قبرستان خانوادگی پهلوی اجدادش بخاک سپرده شد .
مرحوم پرفسور در سال ۱۸۹۳ در فایلی که از شیوخ معروف بوده‌اند
بدنیا آمد . تحصیلات ابتدایی را در شهر ساریو پایان رساند و دوره متوسطه
را در یک مدرسه معروف مذهبی بنام خانقاه در همان شهر با تمام رسانید . در
سال ۱۹۱۰ بمدرسه عالی علوم شرعیات قضایی وارد شد و پس از پنج سال از
آنجا فارغ التحصیل شد . در همین سال به پیشنهاد مدیر این مدرسه عالی و
رهبر مسلمانان یوگسلاوی دولت بسنوی یک بورس تحصیلی برای دیدن دوره
شرق‌شناسی در بوداپست بوی اعطا نمود . وی در سال ۱۹۱۹ با موفقیت این
دوره را پایان رسانید و در سال ۱۹۲۳ در همان دانشگاه بوداپست به‌اخذ
درجه دکترانائیل شد . پس از بازگشت از تحصیلات در بوداپست در مدرسه‌های
مختلفه استاد زبان عربی و ترکی بوده . وقتیکه در سال ۱۹۳۷ در شهر ساریو
دانشکده الهیات افتتاح شد وی استاد دائمی این دانشکده شد و بعد از آنکه
در سال ۱۹۳۹ رئیس این دانشکده درگذشت ، او این سمت را اشغال نموده
و تا سال ۱۹۴۵ این مقام را بعهده داشت . در این سال بعلمت جنگ جهانی

دوم این دانشکده تعطیل شد و آن مرحوم بازنشسته گردید. ولی در سال ۱۹۵۰ بمقتضای احتیاج سمت استادی شرق‌شناسی در رشته زبانهای عربی - فارسی دانشکده ادبیات سارایو منصوب گردید و تا درگذشت ناگهانش در این مقام باقی ماند. علاوه بر این مدت ۳۰ سال در مدرسه اسلامی بنام مدرسه غازی خسروبیگ زبان عربی، ترکی، یوگسلاوی تدریس میکرد.

بحث در باره مرحوم شاجیر سیکریچ یعنی بحث در باره اولین و بزرگترین عالمان اسلامی در بنه. خاندان سیکریچ یکی از خاندانهای بزرگ مروج علوم اسلامی در بنه بشمار میرود.

اینجانب افتخار داشته‌ام که شاگرد سه‌عالم بزرگ از این خاندان باشم ولی بیش از همه افتخار ملازمت با مرحوم شاجیر سیکریچ را داشته‌ام (تقریباً ۴۵ سال). ابتدا شاگرد مدرسه، سپس دانشجوی دانشکده و بعد از آن همکار وی بوده‌ام. در تمام این مدت وی گنجینه گرانهای علوم بود و همیشه این امکان برایم وجود داشت که از این چشمه فیاض بهره‌مند گردم بدین معنی که بهر سوالی که از وی مینمودم جواب قانع‌کننده‌ای میگرفتم.

فقید سعید در زمینه تعلیم و تربیت یکی از بزرگان بود و در بین دو جنگ جهانی ریاست سازمان خیریه‌ای بنام «مرحمت» بعهده داشت. سال‌ها در اتحادیه علماء (بنام الهدایه) در سارایو فعالیت داشت بعد از تأسیس مؤسسه خاورشناسی در شهر سارایو در سال ۱۹۵۰ عضو دائمی آن شد و تا زمان وفاتش در آن سمت باقیمانده است علاوه بر کار تدریس که ۴۷ سال بطول انجامید فقید سعید، مقاله‌های علمی و تحقیقی زیاد و کتب با ارزشی نوشته است که از لحاظ کیفیت و مطلب مورد توجه زیاد میباشد.

تعداد مقاله‌ها و کتبی که مشارالیه نوشته است از بیست تجاوز میکند که مادر اینجا مهمترین آنها را ذکر میکنیم:

۱ - زمانیکه در بودا پست هنوز دانشجوی شرق‌شناسی بوده است به زبان مجاری مقاله‌ای نوشته است که ترجمه عنوان آن اینست.
تکایای بنه و هرسگوین.

۲ - رساله دکترای ایشان نیز بزبان مجاری برشته تحریر درآمده است و در سال ۱۹۲۳ در بودا پست از آن دفاع بعمل آمده است.

- عنوان این رساله «تکایا و طرق درویشی در بسنه» میباشد.
- ۳ - در سال ۱۹۲۳ مقاله با ارزشی نوشت زیر عنوان اسماعیلیها که بودند و بسرزمین ما آمدند؟
- ۴ - در سال ۱۹۲۵ شرح حال زندگی دانشمند بزرگ اسلامی ابو حامد النزالی را تنظیم و تحریر نموده.
- ۵ - در سال ۱۹۲۷ مقاله‌ای تحت عنوان تکایای شهر سارایو با مقدمه‌ای درباره تصوف و اطلاعات تاریخی راجع به تکایای سارایو و در آغاز قرن بیستم، بر رشته تحریر در آورده است.
- ۶ - با تفاق پرفسور محمد پاشیچ کتاب مشهور سیاستمدار و ادیب عرب امیرشکیب ارسلان بنام «چرا مسلمانان عقب مانده و دیگران پیشرفت نموده‌اند» از زبان عربی به یوگسلاوی ترجمه نموده.
- ۷ - در سال ۱۹۴۱ آن مرحوم مقاله‌ای درباره تکایای زادگاهش و شیوخ آن و ترجمه ابیات و نوشته‌هایی که روی در تکایا حکاکی شده بود انتشار داده است.
- ۸ - در مجله مؤسسه خاورشناسی در سارایو سال ۱۹۵۰ مقاله‌ای انتقادی راجع به شرح سودی بر گلستان سعدی بچاپ رسانیده است.
- ۹ - با تفاق یک پزشک «مجزا بن نفیس» را از زبان عربی به یوگسلاوی برگرداند.
- ۱۰ - سعید فقید، مشترکا با مرحوم پرفسور محمد خان جیچ و پرفسور محمد پاشیچ کتابی در دستور زبان عربی با نضمام جزوه درسی و فرهنگ واژه‌های عربی به یوگسلاوی در دو مجلد تدوین و منتشر نموده‌اند. این کتاب امروز تنها کتابی است که دانشجویان رشته عربی در یوگسلاوی برای استفاده در اختیار دارند.
- ۱۱ - در سال ۱۹۵۱ کتابی در دستور زبان فارسی انتشار داده است. این کتاب نیز بمنظور استفاده دانشجویان یوگسلاوی در رشته‌های شرق‌شناسی نوشته شده است.
- ۱۲ - در سال ۱۹۵۴ کتاب «منتخبات ادبیات فارسی» برای مطالعات

دانشجویان رشته فارسی تدوین و تألیف نموده است علاوه بر این جزوه‌ای از ادبیات عربی و جزوه‌ای از ادبیات فارسی برای دانشجویان رشته شرق‌شناسی تألیف نموده است.

فعالیت علمی و تدریسی استاد که تقریباً پنج دهه بطول انجامید نشان می‌دهد که وی به‌مطالبی که با آنها سروکار داشته خوب آشنا و مطلع بوده است. زندگی او تا اوایل دهه ۳۰ در راه فعالیت‌های علمی و تربیتی می‌گذشت. بنا به دعوت کتابخانه پهلوی تهران برای شرکت در اولین کنگره ایران‌شناسان جهان در تاریخ ۳۰ اوت ۱۹۶۶ به تهران آمده است.

در تاریخ ۱۵ سپتامبر همان سال بمجرد مراجعت از تهران بمدت ۷ روز بستری و در روز پنجشنبه ۲۲ سپتامبر بدرود حیات گفته است.

در روز بعد یعنی جمعه ۲۳ سپتامبر پس از ادای مراسم مذهبی بنا به درخواست و وصیت خود استاد در زادگاه اصلیش بخاک سپرده شد.

یکی از شاگردان وی بمناسبت مرگ استاد شعری سروده که در آن بحساب حروف ابجد تاریخ وفات استادش را ذکر نموده است این شعر بشرح ذیل است:

المدرس الجامعی الکاتب الاستاد شاکر

من اهل بیت‌الذاکرین‌الله‌لیلا فی‌الدوائر

و مؤلفی کتب‌الدراسته حبذا استعمالها

من نحو نا‌العربی‌والفارسی‌بالنهج‌المعاصر

و مدیر کاتدر العلوم سماتها شرقیه

لنوی است شهر اسمه بالفارسیه فهو ماهر

تلمیذه الماشی ارخ فی دعاء نسه

«لیغفرالله» ارتحال فقید نا‌الاستاد شاکر

جمع ارزش حروف لیغفرالله بحساب ابجد ۱۳۸۶ است که سال وفات

استاد شاپیر سیکریچ می‌باشد.

رحمه‌الله تعالی و غفر ذنوبه و اسکنه و ایا نافی روضات الجنات آمین.

ترجمه به فارسی .

جاکابچیر - دانشجوی یوگسلاوی تهران